

**Barbara Kopačin
Eda Birsa**

**Prožne oblike učenja
in poučevanja glasbenih
ter likovnih vsebin**

Knjižnica Ludus · 39 · ISSN 2536-1937
Urednica zbirke · Silva Bratož

Prožne oblike učenja in poučevanja glasbenih ter likovnih vsebin

Barbara Kopačin

Eda Birsa

Prožne oblike učenja in poučevanja glasbenih ter likovnih vsebin

Barbara Kopačin in Eda Birska

Recenzenta · Branko Kavšek in Borut Kodrič

Oblikovanje in tehnična ureditev · Alen Ježovnik

Lektoriranje · Davorin Dukič

Knjižnica Ludus · 39 · ISSN 2536-1937

Urednica zbirke · Silva Bratož

Izdala in založila · Založba Univerze na Primorskem

Titov trg 4, 6000 Koper

www.hippocampus.si

Glavni urednik · Jonatan Vinkler

Vodja založbe · Alen Ježovnik

Naklada · 200 izvodov

Koper · 2022

© 2022 Univerza na Primorskem

*Izid monografije je finančno podprla Javna agencija
za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije iz sredstev
državnega proračuna iz naslova razpisa
za sofinanciranje znanstvenih monografij*

CIP – Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.3:7

KOPAČIN, Barbara

Prožne oblike učenja in poučevanja glasbenih ter likovnih vsebin /

Barbara Kopačin, Eda Birska. – Koper : Založba Univerze na Primorskem, 2022. –

(Knjižnica Ludus, ISSN 2536-1937 ; 39)

ISBN 978-961-293-180-3

COBISS.SI-ID 134665475

Kazalo

Seznam slik in preglednic · 7

Predgovor · 9

1 Uvod · 11

2 Učenje in poučevanje glasbene ter likovne umetnosti · 13

3 Znanje in vedenje na področju glasbene in likovne umetnosti · 41

Glasbena umetnost · 42

Likovna umetnost · 45

4 Spoznanja in izzivi uporabe prožnih oblik poučevanja ter učenja glasbenih in likovnih vsebin · 49

Poučevanje in učenje glasbenih ter likovnih vsebin na daljavo · 51

Vloga učitelja pri organizaciji fleksibilnega učnega procesa
in spodbujanju uporabe IKT · 56

Uporaba IKT v osnovni šoli pri povezovanju glasbenih in likovnih vsebin
na daljavo – raziskava · 59

5 Medpredmetno povezovanje glasbenih in likovnih vsebin · 73

Medpredmetno povezovanje – opredelitev pojma · 74

Načini medpredmetnega povezovanja · 84

Ovire pri medpredmetnem povezovanju · 97

Medpredmetno povezovanje glasbene in likovne umetnosti · 99

Priporočila za medpredmetno povezovanje v slovenskih učnih načrtih –
raziskava · 120

6 Sklep · 129

Povzetek · 131

Summary · 133

Literatura · 135

Recenziji · 147

Priloga · 149

Seznam slik in preglednic

Slike

- 2.1 Primer učilnice s sodobno računalniško opremo · 17
- 2.2 Primer risb osemletne deklice · 18
- 2.3 Primer risbe glavonožcev s flomastrom v svojstvenem ritmičnem zaporedju · 21
- 2.4 Načrtovanje in izbor ustreznih primerov priznanih likovnih umetnikov s pomočjo svetovnega spleta · 25
- 2.5 Igranje melodije pesmi na glasbene cevi po slikovnem zapisu · 27
- 2.6 Spremljava petja z lastnimi glasbili · 28
- 2.7 Spremljanje pete pesmi na Orffov instrumentarij · 29
- 2.8 Primer izvedbe postopka *simetričnega odtisa* · 33
- 2.9 Zavzetost učencev 5. razreda pri izpolnjevanju svetlih in temnih linearnih površin · 36
- 4.1 IKT-opremljenost šolskega prostora · 52
- 4.2 Možnost uporabe IKT pri učnem procesu likovne umetnosti na daljavo pri izvedbi naloge s področja grafike · 54
- 4.3 Možnost uporabe IKT pri učnem procesu likovne umetnosti v razredu pri izvedbi risarske naloge · 55
- 4.4 Uporaba IKT pri izvedbi sinhronnega učnega procesa · 57
- 4.5 Možnost uporabe IKT pri učnem procesu glasbene umetnosti na daljavo · 63
- 4.6 Možnost uporabe IKT pri analizi nastalih likovnih del učencev · 64
- 4.7 Primer virtualne galerije z likovnimi deli učencev v programu Artsteps · 65
- 4.8 Uporaba IKT pri načrtovanju nalog v medpredmetni povezavi glasbenih in likovnih vsebin na daljavo · 67
- 4.9 Izrez iz videoposnetka desetletnega učenca pri izvajanju ritma · 68
- 4.10 Izrez iz videoposnetka šestletne učenke pri izvajanju ritma na izdelan ritmični instrument · 68
- 4.11 Likovno delo učenca prvega razreda »Panova piščal« · 70
- 5.1 Integracijski kontinuum oziroma šeststopenjsko načelo povezovanja · 90
- 5.2 Desetstopenjski model povezovanja učnih vsebin · 92
- 5.3 Model trojne razsežnosti · 95
- 5.4 Povezovalni most med *znati oziroma vedeti, narediti in biti* · 96

Preglednice

- 4.1 Število vključenih učiteljev v raziskavo · 60
- 5.1 Priporočila za medpredmetno povezovanje v analiziranih učnih načrtih · 121

Predgovor

V preteklosti so bili učenci pasivni poslušalci in opazovalci, ki so snov sprejemali in jo kasneje reproducirali po navodilih učitelja. V učnem procesu je bil aktiven predvsem učitelj, ki je posredoval znanje in podajal snov po učnem načrtu (McFee, 1998; Suárez-Orozco, 2007; Tomić, 1997). Težko si tak način poučevanja predstavljamo v današnjem času, saj so potrebe družbe predvsem po izoblikovanju aktivnih posameznikov, ki bodo samostojni, samoiniciativni, ustvarjalni, inovativni ipd. V sodobnem učnem procesu naj bi bili učenci vključeni aktivno ter z lastnim miselnim delom reševali problemsko zastavljene naloge. Učitelj naj bi učence usmerjal k pridobivanju različnih izkušenj in celostnega ter trajnega znanja. Strategije poučevanja in učenja se neprestano spreminjajo in izpopolnjujejo, vendar nikoli tako hitro kot v zadnjih nekaj letih. Zaradi zdravstvene situacije so prišle v ospredje različne prožne oblike učenja, tudi pri poučevanju umetniških vsebin, tako glasbenih kot likovnih. Še posebej v zadnjem času se veliko raziskav usmerja v načrtovanje in izvajanje učnega procesa na daljavo z uporabo različne informacijsko-komunikacijske tehnologije (v nadaljevanju IKT) (Bohak Adam in Metljak, 2022; Daffi, 2020; Divjak in Prevolnik Rupel, 2022; Gottardi in Gottardi, 2020; Knapp, 2022; Patti, 2020).

Strokovnjaki s področja glasbene in likovne umetnosti se že vrsto let zavedajo tudi pomembnosti poznavanja posebnosti medpredmetnih povezav pri poučevanju glasbenih in likovnih vsebin kot ene izmed prožnih oblik učenja. Na to temo je bilo opravljenih veliko raziskav, ki so razkrile številne nejasnosti v praksi (Birsa, 2016; 2018; Drake, 1998; Drake in Burns, 2004; Fogarty, 2009; Kopačin in Birsa, 2022; Sicherl Kafol, 2015; Tacol, 2002; 2007).

Predstavljena znanstvena monografija bralcu daje vpogled v izpostavljene teme, ki so zelo aktualne v današnjem času. Bodočim učiteljem razrednega pouka bodo vsebine pomagale pri izpopolnjevanju njihovega znanja s področja glasbene in likovne didaktike. Razrednim učiteljem v osnovnih šolah pa bodo spoznanja in ugotovitve v pomoč pri načrtovanju ter izvajanju prožnega učnega procesa glasbene in likovne umetnosti z medpredmetnimi povezavami ter vključevanjem IKT.

Poučevanje in učenje nista le procesa pridobivanja znanja in razvijanja sposobnosti ter navad, temveč vplivata na trajne spremembe posameznika (Suárez-Orozco, 2007).